

බෙනාසිර් භූටෝ සාතනය හමුවේ බූෂ් පර්ජාලනය මුඡාරග්ගේ ආරක්ෂාවට තදියම් වෙයි

In wake of assassination of Benazir Bhutto, Bush administration rushes to defense of Musharraf

කිත් ජෝන්ස් විසිනි

2007 දෙසැම්බර් 28

ජනවාරි 8 වන දිනට නියමිත ජාතික හා පළාත් මන්ත්‍රිනා සහා මැතිවරන ව්‍යාපාරයේ යෙදී සිරින අතරතුර පක්ස්පාන වේලාවෙන් 26 වන දින සටස, පක්ස්පානු ජනතා පක්ෂයේ (පිපිපි) "යාවල්ව සහාපති" වූ ද අගමැති අපේක්ෂාවට වූ ද බෙනාසිර් භූටෝ සාතනය කරනු ලැබේන.

සාතනය සිදු කරන ලද්දේ පක්ස්පානු මිලිටරි මූලස්පානය පිහිටි රටේ වඩාත්ම සුරක්ෂිත නගරයක් ලෙස සලකන රාවල්පින්ඩ් හි දිය.

සාතනය සිදුවූ ආකාරය පිළිබඳව එකිනෙකට පටහැනි වාර්තා පලවේ. සාතකයා තෙමේම පුපුරුවා ගැනීමට පෙර භූටෝගේ ගෙලට හා කද පෙදෙසට වෙති තැබූ බව කියා සිටි සාක්ෂිකරුවන් උප්පා දක්වන බොහෝ වාර්තා දක්නට ලැබේනි. පිහිටුවෙන් අඩුම තරමින් තවත් 20 දෙනෙක් වත් ජීවිතක්ෂයට පත් විය. කෙසේ වූවද නිව්‍ය යෝජ්ක් වයිමිස් පත්‍රය තේශ්ප්‍රය පිපිපි නිලධාරීන්ට අනුව වාර්තා කලේ දෙවනී සාතකයා සිය දිවි නසාගන්නා බෝම්බ ප්‍රහාරය එල්ල කිරීමට පෙර වහලයක් මත සිටි ස්නේයිලර් තුවක්කු කරුවෙකු භූටෝට වෙඩි තැබූ බවය.

අනෙක් ප්‍රධාන විරැද්ධ පක්ෂය විසින් සංවිධානය කළ රැලියක්, බලයෙන් පහ කළ අගමැති නවාස් ජරිග් විසින් ඇමතිමට නියමිතව තිබුණු අතර, එදින ම ප්‍රහාරයට ලක් විය. පක්ස්පාන මූස්ලිම් ලිගයේ (නවාස්) ආධාරකරුවන් සිවුදෙනෙකු සහයිපර තුවක්කුකරුවන් විසින් සාතනය කළ අතර පස දෙනෙකුට තුවාල සිදු විය.

භූටෝ සාතනය අල් කයිඩාවට හෝ එවන් වෙනත් ඉස්ලාමිය කන්ඩායමකට එක එල්ලේ ම පවරමින්, පරීක්ෂනය අවසන් යයි එක්සත් ජනපද දේශපාලන සංස්ථාපිතය වහාම ප්‍රකාශ කලේ, පරීක්ෂනය කෙසේ වෙතත් අවශ්‍ය සාක්ෂි රස් කිරීමටත් ප්‍රථම හා සාතනයේ ප්‍රධාන කරුණු තව මත් මතභේදයට තුවුදී තිබිය දී ම ය.

පක්ස්පානයේ දේශපාලන යථාර්ථය සමග වනවර ලෙස විසංවාදී වන කට කැඩ්විව ප්‍රකාශයක්, එක්සත් ජනපද වේලාවෙන් 28 වන දින උදේ ජනාධිපති ජෝර්ජ බූෂ් විසින් කළ අතර භූටෝ සාතනය "පක්ස්පානයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට වලකැඳීමේ උත්සාහයක නිරත මිනිමරු අන්තවාදීන් විසින් සිදුකළ බිජුලු ක්‍රියාවක්" බවත්, පක්ස්පානුවන් "බෙනාසිර් භූටෝගේ මතකයට ගරු කිරීම සඳහා ඇය සිය ජීවිතය එතරම් නිරහිත ලෙස කැප කළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා දිගට ම කටයුතු කළ යුතුව ඇතැයි" ද සඳහන් කළේය.

පසුව, ධවලමන්දිර ප්‍රකාශක ස්කේට් සටැන්සේල් ප්‍රකාශ කලේ බූෂ් පක්ස්පාන ජනාධිපති පර්වේස් මුඡාරු සමග ඉදිරි පැය ගනනාව තුළ දුරකථනයෙන් කාලාකිරීමට නියමිත බවත් පක්ස්පානු මැතිවරන ජනවාරි 8 වන දින පැවැත්විය යුතු යයි ඔහුට නොකියනු ඇති බවත් ය. "ඒ පිළිබඳ තිරනය පක්ස්පානුන් අතය."

චිමොකුටික් පක්ෂ ජනාධිපති අපේක්ෂක බරක් ඔබාමා ද බූෂ් අනුගමනය කරීන් කාලාකිරීම් පක්ස්පානු මැතිවරන වහාම තානය බිභැගත්තේය. එනම්, භූටෝ තුස්තයට එරෙහි යුද්ධයේ වේර වරියකි, පක්ස්පාන ජනතාව මුඡාරු හා මිලිටරිය විසින් අවවා ඇති මැතිවරන වටා රැලි විය යුතුය.

දේශපාලන විරැද්ධවාදීන්ට මාරක ප්‍රහාර එල්ල කිරීම සඳහා උසිගැන්වීම් ද ඇතුළු අමු අමුවේ මානව අයිතින් උල්ලංසනය කිරීමේ ලා මුඡාරු තන්තුයේ අට වසරක වාර්තාවට හා, සන්නද්ධ ඉස්ලාමිය කන්ඩායම්වලට අනුග්‍රහය දක්වමින්, ඔවුන් සිය භූ දේශපාලනික හා දේශපාලනික උප්පරවැවීට සඳහා පාවිචි කිරීමේ ලා පක්ස්පානු මිලිටරි බුද්ධී අංශයේ වාර්තාවට, හීමිකම් කියදීන්, එක්සත් ජනපද මාධ්‍ය තුළ, භූටෝ සාතනයට මුඡාරු තන්තුයේ හෝ එය වටා සිටින කළේලියක සම්බන්ධයක් තිබිය භැංකිය යන්න ගැන වෙනයක් හෝ සඳහන් නොවේ.

වොශිත්තනය සමග නොරෝක් වී සිටින මිලිටරි කෙරුමේකුගේ රටක් කුල ප්‍රමුඛ දේශපාලන විරැද්ධිවාදීයෙකු සාතනය කළ හොත් එවිට වොශිත්තනය මිට බෙහෙවින් වෙනස් ප්‍රතිචාරයක් දක්වනු ඇති බවට යම් හෝ සැකයක් තියිය හැකිද? එවන් අවස්ථාවක එක්සත් ජනපදයේ සමස්ත දේශපාලන හා මාධ්‍ය සංස්ථාපිතය ම එම පාලනයේ වැරද්ද වෙත ඇගිල්ල දිගුකරනු ඇත.

භූටෝ සාතනයට මූෂාරු ආන්ඩ්ව සංස්ථාව ම සම්බන්ධ නොවේයේ නම් පවා, සිතා මතා නොතකා හැරීමේ එහි ආක්ලේපය මගින් ආන්ඩ්ව පෙද්ගලිකව එවැන්නක් ප්‍රාරුථනා කලේය යන දැඩි සැකය දැනට මත් මතුව තිබේ. මිනිසුන් 140 කට මරු කැඳවුම්න් ඔක්තෝබර් 18 වන දින කරවිට නුවර දි භූටෝ මරාදැමීම සඳහා එල්ල කළ බහුවිධ බෝම්බ ප්‍රහාරය සම්බන්ධයෙන් ආන්ඩ්ව ඇතුළත කොටස්වලටත් මිලිටරි බුද්ධි අංශයටත් භූටෝ ම ප්‍රසිද්ධියේ වෝදනා එල්ල කළාය.

මික්තොබර් මැද පකිස්ථානයට යලි පැමිනිමට පෙර භූටෝ, සිය ජීවිතය විනාශ කිරීමේ අදහසින් කටයුතු කරන පුද්ගලයන් තිදෙදෙනෙකුගේ නම් ඇතුළත් ලිපියක් ආන්ඩ්වට යොමු කළාය. භූටෝ කිසි විටෙකත් මෙම නම් ප්‍රසිද්ධියට පත් නොකළ ද මවුන්, බුද්ධි කාර්යාලයේ අධ්‍යක්ෂ ජේනරාල් ඉජා ඡා ද ඇතුළු ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයන් විය.

ජනේල අසුරු කළ වෙත් නොවැනි රථයක් හා බෝම්බ පුපුරුවා හැරීමේ ඉලෙක්ටෙනික් බෙටොනේටර් අවුල්කරන උපකරන ඇතුළු තමාගේ ඉතාමත්ම මූලික ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවන් වත් සපුරාලීමට වත් ආන්ඩ්ව අපොහොසත්ව ඇතැයි පහුණිය සති කිහිපයේ ඇය තිතර පැමිනිල කළාය.

ඇයගේ එක්සත් ජනපද ප්‍රකාශකයෙකු සඳහන් කලේ මරා දැමුනු පිළිමි නායිකාව, තමා මියයි හොත් පකිස්ථාන ආන්ඩ්ව හා මිලිටරිය එහි වගකීම හාර ගත යුතු බව ඔහුට දැනුම් ද ඇති බවය.

එක්සත් ජනපද විදේශ සම්බන්ධතා කම්මුවේ සහායති හා බිමොකුටික් ජනාධිපති අපේක්ෂකත්වයට තරග කරන ජේස්ග් බිඛෙන් සඳහන් කලේ භූටෝට විශේෂ ආරක්ෂාව ලබා දෙන ලෙස තමන් මූෂාරු ආන්ඩ්වෙන් පුද්ගලිකව ඉල්ලා සිටි නමුත් ඔහුගේ ඉල්ලීම නොතා හැර බවය.

ඉන් පෙනීයන්නේ, තමන් දරුනු අන්තරායකට මුහුනපා සිටින බව භූටෝ දැනගෙන සිටිය ද එක්සත් ජනපදය සමග තමන්ට පැවති සම්පූර්ණ සඛැලුතා හේතුකොට ගෙන ඇයට අරක්ෂාව සැලැසෙනු අතැයි ඇය ගනන් බැඳු බවය. එහෙත් මෙහි ද ඇය තදින් ම පොට වරද්දා ගන්තාය.

පකිස්ථාන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ මිත්‍යව

භූටෝගේ සාතනය පැදුන් කරන්නේ මූෂාරුගේ නායකත්වයෙන් යුත් මිලිටරි ආන්ඩ්ව කළක් තිස්සේ පොරාන්දු වී ඇති මැතිවරන පවත්වනු ඇත්ද යන්නයි. අඩුම තරමින්, ආන්ඩ්ව 26 වන දින සාතනය හා බෝම්බ හීමනය, මැතිවරන ව්‍යාපාරයේ සැම කටයුත්තක් ම මුළුමතින් ම තහනම් කිරීමට තිමිත්ත ලෙස යොදාගනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු විය හැකිය.

මූෂාරු කෙටි රුපවාහිනී වැඩි සටහනක පෙනී සිටිමින් දින තුනක ගේක කාලයක් ප්‍රකාශ කළ අතර සාතනය පිළිබඳව ඉස්ලාමීය තුස්තවාදීන්ට වෝදනා කෙලේය.

ආන්ඩ්ව විසින් මැතිවරන අපේක්ෂකයෙක් ලෙස පෙනී සිටීම පවා වලක්වා තිබෙන තවාස් ඡරීන්, ආන්ඩ්ව ජනවාරි 8 වන දින මැතිවරන පවත්වන්නේ නම් තම පක්ෂය ඒවා වර්ණනය කරන බව ප්‍රකාශ කරමින් භූටෝ සාතනයට ප්‍රතිචාර දැක්වේය.

පකිස්ථානයේ වඩාත් ම ප්‍රකට විරැද්ධ පක්ෂ නායිකාව ද දෙවරක් අගමැතිව සිටියාවූ ද භූටෝ සාතනය කිරීමෙන් සලකුනු කරන්නේ තරයේ ම පෝඩ්ඩාකාරී මැතිවරනවල ස්වභාවයයි. බුෂ පරිපාලනය හා එක්සත් ජනපද මාධ්‍ය මගින්, මෙය "ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය දෙසට" තබන ලද ජනහිතකාමී පියවරක සලකුනකැයි කේවෙල් කරනු ලැබේ.

1999 මිලිටරි කුමන්ත්‍රතායකින් බලය පැහැරගත් මූෂාරු දෙසැම්බර් 15 වන දින සති හයකට ඔහු විසින් ම පැනවූ හදිසි අවස්ථාව ඉවත් කෙලේය. තමා ජනාධිපති ලෙස යලි තෙරි පත්වීමට පැවති සියලු නීතිමය හා ව්‍යවස්ථාමය බාධක ආයුවක් මගින් අහෝසි වන පරිදි ඔහු හදිසි අවස්ථාව ප්‍රකාශ කර තිබුනි. කෙසේ වුවද නමව හැර, හදිසි අවස්ථාව දිගට ම ක්‍රියාක්මක වේ.

කුරිරු වාරන නියෝගවලට මාධ්‍ය යටත් කර තිබේ. ආන්ඩ්වේ විරැද්ධවාදීන්ට යුද අධිකරනය හමුවේ දැඩිවම් කළ හැකිය. මැතිවරන පෙළපාලි හා සියලු ආන්ඩ්ව විරෝධී උද්‍යෝගීතා තහනම් කර තිබේ. මැතිවරන පිළිබඳව අවසන් නීතිමය අධිකාරය සතු ග්‍රෑෂ්‍යාධිකරනයේ හා මහාධිකරනයේ, මූෂාරුව ඇති තරම් පක්ෂපාතී නොවන විනිශ්චයකරුවන් තෙරපා හැර තිබේ.

එවන් සාපරාධී කුමන්ත්‍රන පොදුවේ සත්‍ය වන නමුත්, භූටෝ සාතනයේ නීත්මාතා කවරක් දැයි හරියට ම කිව නොහැක. පකිස්ථානු ජනතාවගේ බොහෝ කොටසකගේ නොවේ නම් වැඩි කොටසකගේ අදහස මූෂාරු තන්ත්‍රය හා එහි මිලිටරි අනුග්‍රහකයන් වගකිව යුතු බවයි. මරනීය තුවාල සහිතව භූටෝ ඇතුළත් කළ ආරක්ෂාගාලාව අසල රැස්ව සිටි කම්පාවට පත් පිළිපි ආධාරකරුවන් "මූෂාරු බල්ලා" යනුවෙන් හඩ නැගුහ.

ආයාදායකත්වයට පොදු තීත්‍යානුකූල බවක් පවරුණිමේ අපේක්ෂාවෙන් මූෂාරුන් හා ඩුටෝශා අතර බලය බෙදාගැනීමේ ගිවිසුමක් සඳහා මෙම වසර මුලදී බුෂ් පරිපාලනයේ සහයෝගය පල වීමෙන් පසුව අල්කයිඩා තායකයන් මෙන් ම තවත් විවිධ ඉස්ලාමිය සන්නද්ධ කන්ඩායම් ඩුටෝශා දමන බවට දිවුරුම් දුන්හ. එහෙත් මෙයින් ඉස්ලාමිවාදීන් සාතනය සිදුකළ බවක් හෝ, මුවන් එසේ කළත්, මිලිටරි-අරක්ෂක තන්ත්‍රය හා ආන්ත්‍රික ඇතුළත කොටස් රේට අනුබල දුන්නේ හෝ එය උසිගැන්වුයේ නැති බවක් අදහස් නොකෙරේ.

අයුබ් බාන් හා යහියා බාන් ආයාදායකත්වයන් මියෙදෙමින් තිබුනු අවධියේ බලය කරා නැගෙමින් සිරියදී, දුෂ්පත්කම හා අසමානතාවය කෙරෙහි පැවති ජනතා අත්ථේතියට වාචාල ලෙස ආයාවනා කිරීමේ හේතුව මත, පකිස්ථානු මිලිටරිය හා ධනපති පැලැන්තිය ඇතුළත බොහෝ කොටස් කවදාවත් පිළිපි යට සමාව නොදෙනු ඇත. හිටපු අගමැති හා පිළිපියේ මූලාරම්භකයා ද, ඩුටෝශාගේ පියාද වූ සුල්ංකාර අලි ඩුටෝශා, පකිස්ථානයේ ව්‍යාපාරික හා ඉඩම් හිමි ප්‍රහුවේ ජයසේෂ්ඨා හා තාලයට අනුව යමින් 1979 දි, සියා උල් හක් ගේ මිලිටරි පාලනය යටතේ එල්ලා මරන ලදී.

පසුගිය ග්‍රීෂ්මයේ හා ඉන්පසුව ද ඩුටෝශා මූෂාරුන් අතර බලය බෙදාගැනීමේ ගිවිසුමක් ඇතිකරුම්මට බුෂ් පරිපාලනය සැලකිය යුතු ගක්තියක් වැය කරමින් උත්සාහ දරා තිබේ. පෙළ්ඩාකාරී මැතිවරනවලින් පසුව මුවන් අතර ගිවිසුමක් ඇතිකළ හැකිය යන බලාපොරොත්තුව තවමත් එය දරා සිරින බවක් ද පෙනී යයි. එහෙත් "හදිස් අවස්ථාව" පැවති මැතදී මූෂාරුන්ට එය ලබාදුන් සහයෝගය හමුවේ ඇතිතරමින් පැහැදිලි වන්නේ මූෂාරුන් හා මිලිටරිය තමන්ගේ හොඳම මිතුරන් ලෙස බුෂ් පරිපාලනය විසින් සලකනු ලබන බවය.

ආන්ත්‍රික, පකිස්ථානය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය කරා මෙහෙයවමින් සිටින්නේය යන එක්සත් ජනපදයේ තකතිරු කියාපැම් මෙන්ම, ආන්ත්‍රික එය ලබාදෙන නොසැලෙන සහාය මගින් දිරිමත් වනු ඇත්තේ, ඩුටෝශා සඳහට ම අවසන් කර දැමීමට ඉටා ගත් ජනාධිපති ම නොවේ නම් පකිස්ථානු මුස්ලිම් ලිගය (කිවි) තුළ සිටින මූෂාරුන්ගේ වගකීම් විරහිත හා තිරදය දේශපාලන හෝවයින් හා මිලිටරියේ කොටස් පමති.

පකිස්ථානයේ ජාතික පාර්ලිමේන්තුව තුළ විශාලම තනි පක්ෂය ලෙස මතුව ඒමේ ඉඩකඩ ඇතැයි ජනමත විවාරන මගින් අගවා තිබු පිළිපි හි දේශපාලන හිස ගසා දැමීමක් ඩුටෝශා සාතනය තුළ ගැබීව තිබේ. පාලක පෙළපතක පක්ෂයක් වන පිළිපි ය සුවිශේෂිතව ම යෝමුවී ඇත්තේ බෙනාසීර ඩුටෝශා ඇගේ සාතනය

කරන ලද පියාට කරන දේශපාලන ආයාවනයන් වෙතටය.

පිළිපි හි "යාවල්ව සභාපති" ගේ සාතනය, වොශින්වත් වාසිය පිනිස, බලය සඳහා ගක්තතාවක් සහිත එදිරිවාදීයෙක තුරන් කිරීම මගින් මූෂාරුන්ට හා ඔහුගේ තන්ත්‍රයට පැහැදිලිව ම වාසි සළසයි. කෙසේ වුවද, විදේශ සම්බන්ධතා කම්ටුවේ සම්මෙළනය කැඳවුම් කිරීමේ මාධ්‍ය සාකච්ඡාව තුළ 26 වන දින සවස, සාතනයෙන් පාලන තන්ත්‍රයෙහි ඉතිරිව ඇති හා එය ඩුක්ති විදින යම් හෝ විශ්වාසනීත්වයක් ඉරා දමා සමාජ කැලැසීම් අවුලුවනු ඇතැයි එක්සත් ජනපද දේශපාලන සංස්ථාපිතයේ කනස්සල්ල පලව තිබේ.

කරවිට තුවර හා ඩුටෝශාගේ ජන්ම ඩුමිය වන සින්ඩ් පලාතේ නගරවල ද, පකිස්ථානයේ තවත් පුදේශවල ද, කැරලි පැන නැංගේය. බෛජිසි වාර්තාවලට අනුව විරෝධතා මැඩිමට ආරක්ෂක හමුදා යෙදුවේමත් සමග අඩු ම තරමින් එකොලොස් දෙනෙකු වත් මියගොස් තිබේ.

එක්සත් ජනපද අධිරාජ්‍යවාදයේ ක්‍රියා කලාපය

සමකාලීන පකිස්ථානයේ දේශපාලන හා සමාජ-ආර්ථික දුස්සාධා හාවයට අවසාන වශයෙන් වගකිව යුත්තේ අධිරාජ්‍යවදය, සියල්ලට මත් වඩා එක්සත් ජනපද අධිරාජ්‍යවාදයයි. කම්කරු පන්තිය මෙන්ම දුහි ගම්බද පිළිතයන්ද මැග ලෙස සුරුකැමෙන් දෙනය ගොඩසාගත් දනපතියන් හා ඉඩම් හිමියන්ගේ තුනී ස්තරයක් සමග එක්ව ආන්ත්‍රිවේ අධිකාරය දරන හමුදා නිලධරය එම දෙනය බෙදා හදා ගන්නා රටකි එය.

පකිස්ථානු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ගැන එක්සත් ජනපද මාධ්‍ය මැතැ දොඩවදීදී, යථාර්ථය නම් පකිස්ථානු දෙනවාදය, මුලික සිවිල් තිදහස සහතික කිරීම ද, කාන්තාවට සමාන අයිතින් ද, ලමා හා බන්ධන ගත ගුමය අහෝසි කිරීම ද අධ්‍යාපනය හා සනීපාරක්ෂන පහසුකම් ඇතුළු පිළිත ජනතාවගේ අති මුලික ගැටුලු විසඳීමට අසමත්ව තිබේයි.

එක්සත් ජනපද ප්‍රහුවේ කොල්ලකාරී ආර්ථික හා ඩුටෝශාලනික අවශ්‍යතාවන් ඉටුකර ගැනීමෙහි ලා, බ්‍ර්‍යාන්තික මෙන්ම රිපවිලිකානු පරිපාලනයන්ද, තිරශ්වීන මිලිටරි ආයාදායකත්වයන් සැම එකකට ම සහයෝගය දී තිබේ.

අන්තර් සම්බන්ධිත ක්‍රියාවලීන් දෙකක් පකිස්ථානු ප්‍රජාතනත්‍රවාදයේ මියගිය දරු උපත හා ආර්ථික පසුගාමිත්වය පිළිබඳ ප්‍රහේලිකාව සමග බැඳී ඇත. 1947 දි අධිරාජ්‍යවාදීන් විසින් ඉන්දු උප මහාද්වීපය වාර්ගිකව බෙදා වෙන් කිරීම හා ජේනරාල් සියා උල් හක් යටතේ පකිස්ථානය යලි හැඩැන්වීම ඒ දෙකයි.

අැගැනිස්ථානයේ ඉස්ලාමීය මූලධර්මවාදී කන්ඩායම් සහ්තන්දු කරමින් හා උසිගැන්වීම මගින් සෝචියට සංගමයට වල කැපීමේ එක්සත් ජනපද ව්‍යායාමයේ කේන්දුය ලක්ෂය බවට එරට පත් කරමින් හා එක්සත් ජනපදය සමග සම්පූර්ණ කෙටුවු කරමින් සියා, පකිස්ථානු දේශපාලනය හා මිලිටරිය “ඉස්ලාමීයකරනය” කළේය.

දකුනු ආසියාවේ එතිහාසික හා සංස්කෘතික සම්ප්‍රදායන් කෙසේ වෙතත්, ආර්ථික හා තුළගේ තර්කනය පවා නොසලකම්ත් නිරමානය කළ පකිස්ථානය කෘතිම රාජ්‍යයි. අධිරාජ්‍ය පාලනයේ බ්‍රිතානු පද්ධතියට අයත් ප්‍රධාන අංග දෙකක් විරස්ථායි කිරීම සඳහා එය සේවය කළේය. එනම් මුස්ලිම්වරු වෙනම දේශපාලන කන්ඩායමක් ලෙස රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව නීර්නය කිරීම හා බ්‍රිතානු හමුදාවේ පංජාබිය ආධිපත්‍යය සි.

මෙසේ ක්මේදී, ධනපති ඉන්දිය ජාතික කොංග්‍රසය (අයිඩ්න්සී) බෙදා වෙන්කිරීමේ වගකීමෙන් මුදාහරිනවා හෝ බ්‍රිතානු ආධිපත්‍යයේ පදනම් මත කුමන හෝ මහා එතිහාසික නීත්‍යානුකළ හාවයක් සහිත ස්වාධීන ධනපති රාජ්‍යයක් ඉන්දියාව තුළ නිරමානය කළ හැකිව තිබු බවක් හෝ අදහස් කරන්නේ නැතු.

වර්ගවාදී හින්දු මහා සභා හා රාස්ට්‍රීය ස්වයං සේවක් සංග් (ආර්ථිස්ථ්‍යෝ) සමග නිහඹ එකතාවයක පසුව අයිඩ්න්සී ය, කමිකරු පන්තිය හා පිචිත ගොවී ජනතාව ඉඩීම හිමි රද්ලවාදයට හා ධනවාදයට එරෙහිව බලමුලු ගැන්වීම තුළින් උප මහාද්වීපය පහල සිට එකාබ්ද කිරීම මගින් බ්‍රිතානු අධිරාජ්‍යවාදී කුමන්තුන පරාජය කිරීමට එන්දුයට ම අසමත් හා අකමැති විය.

බෙදා වෙන්කිරීම, 20 වන සියවසේ මුල් හාගය තුළ උප මහාද්වීපය වෙළාගෙන තිබු අධිරාජ්‍ය විරෝධී ව්‍යාපාරය, අධිරාජ්‍යවාදී හා අනිලාභවත් ඉන්දු පකිස්ථානු ජාතික ධන්ධීවරය විසින් පාගා මැඩිමේ වඩාත් අංශුමාන හා ලේඛ්වී ප්‍රකාශනය පමනි.

එය, තර්කාන්තික ආර්ථික වර්ධනයට මග අවුරුම් ද, දකුනු ආසියානු ජනතාව ප්‍රකාශන යුද්ධ තුනකට ඇද දම්මින් ද, රාජ්‍ය එදිරිවාදිකම් තුළ වාර්ගික බෙදීම් තිදින් ගත කරමින් ද, රාජ්‍යයන් දෙකෙහි ම ධනපතියන්ට සමාජ අත්තිය ස්වේච්ඡමවාදය තුළට හරවා යැවීමට මග පැදුලුවේ අවසාන වශයෙන් දකුනු ආසියාව තුළ අධිරාජ්‍යවාදී ආධිපත්‍යයට කොන්දේසි සැකසීය.

වෙනසකට ඇත්තේ නිදහසට පෙර මුස්ලිම් ලිගය විසින් උරුමකර දුන් ක්‍රියාකාලාපය ඉදිරියට ගෙනයම්න් පකිස්ථානු ධනපතියන්, සිතල යුද්ධයේ අවධිය තුළ සිය ඉන්දියානු පසම්තුරන්ට වඩා තිහින ලෙසන්, විවෘතවත් අධිරාජ්‍යවාදය සමග පෙළගැසීම පමනි. 1950 ගනන් මැද වන විට පකිස්ථානය, සෝචියට

සංගමය සමග ගැවුමේ දී වොෂින්ටන්හි පෙරමුනේ රාජ්‍යයක් බවට පත්ව තිබු අතර පකිස්ථානු මිලිටරිය එක්සත් ජනපදයේ හු දේශපාලන මූලෝපායේ කඩානය බවට පත්වීමට සුදුසුකම් ලබමින් සිටියේය. 1958 දී හමුදා තායක අයුබි බාන් බලය පැහැර ගන්නා විට, “අයික් (අයිසන්හ්වර්) අයුබි කුමතියි” යන ආජ්‍ය මගින් ද ප්‍රකාශ වන පරිදි, වොෂින්ටනයේ උද්යෝගීමත් සහයෝගය ඔහුට ලැබුණි.

1968-69 කමිකරු සිංහ ජනතා අරගල හා පකිස්ථානු සමුහාන්ඩ්ව තුළ දෙවන තැන ලැබීම කෙරෙහි නැගෙනහිර පකිස්ථානය දැක්වූ විරැදුෂ්‍යත්වය හමුවේ අයුබිඏාන් තන්තුය කඩාවැට්මෙන් පසුව, තික්සත් හා කිසිංජර, බංග්ලාදේශය වෙන්වී යාම වැලැක්වීමේ ජනසංභාරයට අප්‍රත් මිලිටරි කෙරුමා වූ යහියා බාන් දිරිගැන්වීය.

තෙවන ඉන්දු-පකිස්ථානු යුද්ධයේ දී පකිස්ථානය ලත් තින්දිත පරාජය හේතුකාට ගෙන පකිස්ථානු ප්‍රහුව හා වොෂින්ටනයට, අයුබි බාන්ගේ හිටපු රකවලෙකු හා ඉඩම් හිමි පවුලකින් පැවත එන හැටෝ වෙත තැඹුරු වීමට සිදුවිය. පකිස්ථානයේ තරයේ ම අසමාන වූ සමාජ පර්යාය හා මිලිටරිය කෙරෙහි පැවති මහජන විරෝධය දේශපාලනිකව අවමාගත කිරීම සඳහා හැටෝ, බොරු සමාජවාදී වාමාලා හා ඉන්දියානු විරෝධී සවෝත්තමවාදය යොදා ගත්තේය.

වසර හායක පාලන කාලය තුළ ඔහු විසංවාදී සමාජ බලවේගයන් අතර අඩිමාන ලෙස සම්බර වීමට වැයම් කළේය. මිලිටරිය පුනරුත්ථාපනය කළ ඔහු බලකිස්ථානයේ ජාතිකවාදී කැරලි මැඩිමේ එය යොදාගත් අතර පකිස්ථානය ඉස්ලාමීය සමුහාන්ඩ්වක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කරමින් එක්සත් ජනපද - පකිස්ථානු සන්ධානය පවත්වා ගත්තේය. කමිකරු පන්තියේ කුමන හෝ ස්වාධීන ක්‍රියාවක් රුදුරු ලෙස මධිමින් ඔහු සීමිත සමාජ ප්‍රතිසංස්කරනාද ක්‍රියාවට නැගීය. අවසාන වශයෙන් 1970 ගනන්වල දේශපාලනය ජාත්‍යන්තරව ම දකුනට මාරුවීමත් සමග වොෂින්ටනයේ ද දිරිගැන්වීම සහිතව ජෙනරාල් සියා යටතේ මිලිටරිය බලය අල්ලා ගත්තේය.

ඉන් පසුව පකිස්ථානයේහි ඇතිවූ වර්ධනය කෙරෙහි සිය පාලන තන්තුය බිහිසුනු ප්‍රතිව්‍යාප ගෙන ආවේය. 1978-79 න් ඇරුණුනු වසර 11 ක පමන කාලය තුළ, ඇගැන් මූල්‍යාලියින් වරුනට එක්සත් ජනපද හා සවිදී මුදල් ද ආයුධ ද සපයන පිළ්ලක් ලෙස ද සෝචියට විරෝධී ඉස්ලාමීය බලවේග උසිගන්වීමින් හා සංවිධානය කරමින් ඇගැන් සිවිල් යුද්ධයට එක්සත් ජනපදයේ මැදිහත් වීම සඳහා පිනුම් පිත්තමක් ලෙස ඉස්සලාබාදය වොෂින්ටනය විසින් යොදාගත්තේය. දේශීය වශයෙන් කමිකරු පන්තියට හා වාමාග්‍රයට එරෙහිව තාප්පයක් ලෙස ඉස්සලාම් දක්ෂිනාංගය නගා

සිටුවීමටත්, රාජ්‍ය දෂ්ඨ්වාදය ලෙස ඉස්ලාම් මූලධර්මවාදය ප්‍රවලිත කිරීමේ කමාගේ ම වැඩි පිළිවෙළ සඳහාත් සියා මෙය ආයිරවාදයක් කොට ගත්තේය.

සියා පාලනයේ දක්ෂිනාංශික ආර්ථික ප්‍රතිපත්තින්ට සමාඟීව, අධ්‍යාපනය හා අනෙකුත් මූලික සේවා සම්පාදනයෙන් රජය ඉවත්වන විට, ඇතිව හිඛිස පියවීමට ඉස්ලාමිය ආගමික ආයතන දිරිගත්වනු ලැබේති.

අවසාන ප්‍රතිපලය වූයේ, ඉන්දියාව සමග ප්‍රකිස්පානයදී නෑ දේශපාලනික ගැටුමේදී ප්‍රකිස්පානු පුහුවේ සියලු ම කොටස විසින් යොදාගැනීමට උත්සාහ කළ, ආගමික ප්‍රතිපාදනය වැඩිවිම, නිකායික ගැටුම් උත්සන්න කිරීම, වඩා වඩාත් සුළුජාතින් මැඩීම හා මිලිටරිය ද සන්නද්ධ ඉස්ලාමිය කන්ඩායම් ද අතර පුරුෂක් ගොඩ නැංවීම ද වේ.

සිතල සුද්ධය අවධියේ වොෂින්ටනය, ප්‍රකිස්පානයට සියලු විරශයේ අව්‍ය පද්ධතින්ද ආයුධ ද විකුනම්න් හා සපයම්න්, ඉන්දියාව සමග පැවති ව්‍යසනකාරී පසම්තුරුකම්වල දී ප්‍රකිස්පානයට උල්පත්දම් දුන්නේය. එහෙත් සෝචියට සංගමය බිඳවැටීමෙන් හා ඉන්දිය ධන්ස්වරය සිය ජාතික ආර්ථික පිළිවෙත ඉවත්කීමෙන් පසුව ක්ලින්ටන් පරිපාලනය යටතේ එක්සත් ජනපදය ඉන්දියාව සමග නව මූලෝපායික හුවුලක් තැනීමට යොමු විය.

එක්සත් ජනපද නෑ දේශපාලනික මූලෝපාය තුළ දැන් ප්‍රකිස්පානය දුන්නේන් අඩු ප්‍රමුඛතාවක් වුවත්, ප්‍රකිස්පානු මිලිටරිය එම රාජ්‍යයේ රැකවලා මෙන්ම වටිනා වත්කමක් ද වන බව දැකගැනීමත් සමග, පෙන්ටගන්-ප්‍රකිස්පානු මිලිටරි හුවුල දිගට ම පවත්වාගෙන යයි.

මැද පෙරදිග හා මධ්‍යම ආසියාවේ තෙල් සම්පත් මත එක්සත් ජනපද අධිකාරය පිහිටුවා ගැනීම අරමුණු කොටගත් දැඩි ආක්මනකාරී විදේශ පිළිවෙතකට මාරුවීම සඳහා බ්‍රූෂ පරිපාලනය, 2001 සැප්තැම්බර් 11 සිද්ධීන් අල්ලාගැනීමත් සමග, පෙන්ටගන්-ප්‍රකිස්පානු මිලිටරි බැඳීම්වලට නව ජීවයක් ලබාදෙමින් මූජාරු එක්සත් ජනපදයේ වඩාත්ම වැදගත් සගයෙක් ලෙස මතුවී ආවේය.

2001 සැප්තැම්බර් පටන් ප්‍රකිස්පානයට බොලර් බිලියන 10 ක් ලබාදී ඇති බව වොෂින්ටනය පිළිගන්නා අතර ඉන් වැඩි කොටසක් “ත්‍රිස්තයට එරහි සුද්ධය” ව දෙන සහයෝගය සඳහා මිලිටරියට දෙන මිලිටරි ආධාර හා ගෙවීම්වල රුපයෙන් දී ඇතේ. එයට ප්‍රති උපකාර ලෙස මූජාරු තන්තුය, ඇශ්‍රාගනිස්පාන් ආක්මනය හා වාඩිලැම සඳහා කේන්ද්‍රිය මෙහෙයුම් ආධාර සපයා ඇති අතර, රට තුළ වධකාගාර පවත්වා ගැනීමටත්, දැන් ඉරානයට එල්ල කළහැකි ප්‍රහාරයක

පුහුනු කටයුතු සඳහාත් එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක භමුදාවන්ට ඉඩ සලසා දී තිබේ.

සති හයක හදිසි අවස්ථාවක් පනවමින් පසුගිය දෙමස පුරා මූජාරු තන්තුය යලිත් සිය දත් විලිස්සා ඇත්තේ එක්සත් ජනපදය ප්‍රකිස්පානය සමග සිය බැඳීම් තවදුරටත් ගක්තිමත් කරනු ලබයි.

පසුගිය සතියේ බිමොකුටික් පක්ෂයේ පාලනය යටතේ පවතින කොන්ග්‍රසය. ඉස්ලමාබාදයට 2008 වසර සඳහා තවත් බොලර් මිලියන 785 ක් ආධාර ලෙස අනුමත කළේය. වොෂින්ටන් පෝස්ට් හා නිවියෝර්ක් වයිමිස් වාර්තාවලට අනුව, මැතකදී අත්සන් තැබූ එක්සත් ජනපද-ප්‍රකිස්පානු ගිවිසුම යටතේ, “දේශීය තුස්ත මරදන හමුදාවන් හා රහස්‍යත තුස්ත මරදන ඒකක පුහුනු කිරීමේ හා ආධාර දීම” සඳහා එලඹින සතිවලදී ප්‍රකිස්පානය වෙත කිහිප සියයක විශේෂ භමුදාවන් පිටත්කර හරනු ඇත. (දෙසැම්බර් 26 වොෂින්ටන් පෝස්ට්)

කම්කරු පත්තිය හා ප්‍රකිස්පානයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා අරගලය

ප්‍රකිස්පානයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා අරගලය වනාහි, එක්සත් ජනපද අනුග්‍රහය හා මූදල් මත කටයුතු කරන මිලිටරි රාජ්‍ය පරියායටත්, දකුනු ආසියාව තුළ අධිරාජ්‍යවාදීන් ඇටුවූ ජාතික රාජ්‍ය පද්ධතියටත් එරහි අරගලයකි. මූලික සිවිල් තිද්‍යුස සඳහා පමනක් තොව රැකියා, පොදු සේවා හා ග්‍රාමීය තිෂ්පාදකයා වෙනුවෙන් අරගලයට, එනම් දනපති විරෝධී පෙරලිකාරී පියවර ගැනීම සඳහා ප්‍රකිස්පානු පිළිත ජනතාව දේශපාලන ජීවිතය තුළට මැදිහත් වීම අවශ්‍ය කෙරේ.

අවසාන විග්‍රහයේ දී, ප්‍රකිස්පානු ධන්ස්වරය අති මූලික ප්‍රජාතන්ත්‍රිය සම්මතයන් පිළිපැදීමට පවා අසමත් වීම හා යලි යලිත් මිලිටරි පාලනයට හා ව්‍යවස්ථා විරෝධී පියවරයන්ට එල්වී ගැනීම මූල්බැස ඇත්තේ ප්‍රකිස්පානු සමාජය තුළ දනයේ ආන්තික ඔවුන්ත ගත වීම ද, අධිරාජ්‍යවාදයට එහි යටත් වීම ද තුළය.

මැතිවරන වර්ණයකට කැඳවුම් කළ සුළුතර පක්ෂ ද ඇතුළත් ධන්ස්වර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී විපක්ෂයේ කිසිදු කොටසක් අව්‍යාප්‍ර ලෙස ජනතාව ආමත්ත්‍රනය කිරීමට අකුමතිය, නැතහෙත් අසමත්ය. සියලුවමත් වඩා කෘෂිකාරීමක කමිකරුවන් ද, බඳු හා අද ගොවීන් ද ඇතුළත් රට්ටී ගොවී පිළිතයන් හා කමිකරු පන්තියේ සමාජ ආර්ථික දුක් ගැනවිලි, මිලිටරි පාලනයට එරහි අරගලයට එකාබද්ධ කිරීමේ ලා එස්සය.

භූවෝගේ විකාශනය මගින් පෙන්නුම් කළේ මෙයයි. පසුගිය වසර පුරා, එන්ට එන්ට ම මූජාරු පාලනය කෙරෙහි විරෝධී ප්‍රසිද්ධීයේ පලවීමත් සමග, ආන්ත්‍රික මහජන මැදිහත් වීමකට

තමන්ගේ විරැද්ධත්වය භූටෝ යලි යලිත් ප්‍රකාශ කලේ එය දේශපාලන ප්‍රභුවේ පාලනයෙන් ඉවතට යනු ඇතැයි බිජාය.

ධනපති විරැද්ධ පක්ෂ කඩවුරේ සියලු කොටස්, කමිකරු පන්තියට එරෙහිව තමන්ගේ ම පන්ති වරප්‍රසාද ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහාත්, අර්බුද ග්‍රස්ත පකිස්ථානු රාජ්‍යයේ හොමික අඛන්ඩතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහාත්, මිලිටරය මත රුදී සිටිති. තවද, ඔවුන් මූල්‍ය අන්තර සම්බන්ධතා ජාලයකින් අධිරාජ්‍යවාදයට ගැටැසී සිටිති. එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් ඔවුනු, මිලිටර පාලනයට හා අධිරාජ්‍යවාදී ආධිපත්‍යයට එල්ල වූ අව්‍යාජ ජනතා අහියෝගයකට බිජාය හා විරැද්ධත්වයක් දක්වති.

ගැමුරුවන සමාජ අසමානතාවය, වැඩින විරිකියාව, ආභාර හා බලශක්ති හිගය මෙන්ම මිල ඉහළ යාම් ද කෙරෙහි වර්ධනය වන ජනතා අප්‍රසාදය හෙළුවේ ආයුදායකත්වයට අහියෝග කිරීම සඳහා කිසිදු අයුරකින් ජනතාව කැඳවුම් කිරීමට දනපති විපාර්ශවය වඩාත් මැලිවෙති. වරක් ඇවේස්සු පසුව පකිස්ථානු පිඩිතයන්, තමන්ගේ ම වරප්‍රසාදවලට අහියෝගයක් වන පරිදි සමානාත්මකා අන්තර්ගතයක් සහිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා හඩු නැගිමට පවත්ගනු මිස, යලි තමා කළින් සිටිතැන්වලට ඉක්මනින් ම පසුබසිනු නැතැයි යන බියෙන් ඔවුනු ඇලේ සිටිති.

මූෂාරල් ආයුදායකත්වය පෙරලා දමන හා දනපති ව්‍යුහයේ විනාශකාරී දේශපාලන ගුහනය බිඳ දැමීම සඳහා ජනතාව බලමුළුගන්වන අරගලයේ කොටසක් ලෙස, කමිකරු පන්තිය හා සමාජවාදයට ලැබූ ශිෂ්‍යයන් හා බුද්ධීමත්තන්, සියලු දේශපාලන සිරකරුවන් වහාම නිදහස් කරන ලෙසත්, මාධ්‍ය සීමාවන් කටුගා දමන ලෙසත්, වැඩි වර්ණන හා දේශපාලන විරෝධතාවන් මත පනවා ඇති සියලු ම තහංචි ඉවත් කරන ලෙසත්, මූෂාරල් තන්ත්‍රය විසිරුවා හැර අව්‍යාජ මැතිවරන පවත්වන ලෙසත් ඉල්ලා සිටිය යුතුය.

එහෙත් එසේ කිරීමේ දී ඔවුන්, ලේක අධිරාජ්‍යවාදයට හා එක්සත් ජනපදය යටත්වූ ද, පකිස්ථාන් දැනවාදය දී ඇති දෙයක් ලෙස පිළිගන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අල්ප සිවිල් නිදහසක් ලෙස සැලකීම දක්වා පහත හෙළෙන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව පාලක පන්තිය ගෙන යන විවාදයේ සමස්ත රාමුව ම ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු ය.

අව්‍යාජ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා, ඉඩම් හිමිකම දියකර හැරීම, එක්සත් ජනපදයේ අනුග්‍රාහී මිලිටර-ආරක්ෂක රාජ්‍යය බිඳ විසිරුවා හැරීම, පල්ලිය රාජ්‍යයෙන් වෙන් කිරීම, රකියා හා සියලුන්ට ම සුරක්ෂිත ආදායමක් ගෙන දෙන සමාජවාදී පියවර හා 1947-48 කාලයේ ඉන්දිය ජාතික කොන්ග්‍රසය හා මුස්ලිම් ලිගයේ නිහාල අනුමැතිය සහිතව අධිරාජ්‍යවාදීන් දකුනු ආසියාව මත ඇටුව වාර්තික රාජ්‍ය පද්ධතිය පෙරලා දැමීම ඇවශාය ය. එය සාක්ෂාත් කළ හැක්කේ, දනවාදය පෙරලා දැමීමේ ජාත්‍යන්තර කමිකරු පන්ති අරගලය සමග පකිස්ථානයේ ද දකුනු ආසියාවේ ද පිඩිත ජනතාවගේ ඉරනම දැනුවත්ව බද්ධ කරන කමිකරුවන්ගේ හා ගොවීන්ගේ ආන්ත්‍රවක රුපයෙන් පමණි. මෙම අරගලය ඉදිරියට ගෙනයනු ලබන කමිකරු පන්තියේ නව විප්ලවාදී පක්ෂයක් එනම් හතරවන ජාත්‍යන්තරයේ ජාත්‍යන්තර කමිකරුවේ පකිස්ථානු ගාබාවක්, සඳහා සටන ආරම්භ කරන ලෙස ලේක සම්බන්ධවාදී වෙබ් අඩවිය පකිස්ථානයේ හා දකුනු ආසියාව තුළ එහි පායකයන්ගෙන් හා ආධාරකරුවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියි.

ඒහෙත් එසේ කිරීමේ දී ඔවුන්, ලේක අධිරාජ්‍යවාදයට හා එක්සත් ජනපදය යටත්වූ ද, පකිස්ථාන් දැනවාදය දී ඇති දෙයක් ලෙස පිළිගන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අල්ප සිවිල් නිදහසක් ලෙස සැලකීම දක්වා පහත හෙළෙන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව පාලක පන්තිය ගෙන යන විවාදයේ සමස්ත රාමුව ම ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු ය.

එහෙත් එසේ කිරීමේ දී ඔවුන්, ලේක අධිරාජ්‍යවාදයට හා එක්සත් ජනපදය යටත්වූ ද, පකිස්ථාන් දැනවාදය දී ඇති දෙයක් ලෙස පිළිගන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අල්ප සිවිල් නිදහසක් ලෙස සැලකීම දක්වා පහත හෙළෙන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ආධාරකරුවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියි.

එහෙත් එසේ කිරීමේ දී ඔවුන්, ලේක අධිරාජ්‍යවාදයට හා එක්සත් ජනපදය යටත්වූ ද, පකිස්ථාන් දැනවාදය දී ඇති දෙයක් ලෙස පිළිගන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අල්ප සිවිල් නිදහසක් ලෙස සැලකීම දක්වා පහත හෙළෙන්නා වූ ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව පාලක පන්තිය ගෙන යන විවාදයේ සමස්ත රාමුව ම ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු ය.